

IGOV start kenniscafés

• door Petra Heuvelmans

Het IGOV is in juni gestart met zogeheten kenniscafés. Doel van de bijeenkomsten is ambtenaren te helpen hun werk goed te kunnen doen, en om van elkaar te leren. Zo'n 25 ambtenaren, werkzaam op het gebied van openbare verlichting en uit de wijde omgeving van Utrecht, waren op 29 juni bijeen om met elkaar van gedachten te wisselen over nut en noodzaak van kengetallen en verantwoord verlichten. Arthur Klink, ovl-specialist van de gemeente Utrecht en drijvende kracht achter het IGOV: "Jammer dat er nog zo weinig kleine gemeenten lid zijn. Terwijl die er het meest bij gebaat zijn."

Wie wil weten hoeveel energie zijn installatie gebruikt, waar de energielurpers zitten, of de kosten in proportie zijn en wat het opgesteld vermogen is, of zich afvraagt of dimmen kosten bespaart: "Ga dan werken met kengetallen", houdt Johan Jonker van de gemeente Dordrecht zijn gehoor voor, "want ze geven inzicht in je installatie. Je kunt bijvoorbeeld heel eenvoudig de openbare verlichting tussen gemeentes onderling vergelijken, je energiebesparingsdoelstellingen monitoren, en iedere vraag tackelen die aan jouw ovl-areaal gesteld wordt." En hoe meer specialisten er mee aan de slag gaan, des te groter wordt de zeggingskracht van het instrument. Bovendien is het een gestandaardiseerde methode, dat maakt het instrument extra krachtig.

Verwonderpunten

Het IGOV biedt tools om de kengetallen te genereren. Jonker: "Het is een kwestie van één keer invullen en vervolgens goed bijhouden. In de tabel vul je al je variabelen in: typen lampen, masten, armaturen, dimscenario's, aantal woningen, enzovoort." Ook kun je de gegevens van andere

gemeenten invoeren, de uitkomsten vergelijken met die van de eigen gemeente en vervolgens samen naar de verwonderpunten kijken. Handig aan het programma is dat het in één oogopslag laat zien waar de eigen gemeente staat ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Ook verhelderend: het programma kan meerjarenoverzichten produceren in de vorm van een staafdiagram.

Gouden tip

Kengetallen vormen een rijke bron aan informatie, mits je zorgvuldig te werk gaat. Jonker: "Zorg dat je de gegevens steeds op dezelfde manier invoert, zodat je de resultaten kunt vergelijken. Het heeft alleen zin als je systematisch te werk gaat en het meerdere jaren doet. Maak dus aantekeningen: noteer waar je je gegevens vandaan hebt gehaald." Bij het benchmarken met andere gemeenten is het belangrijk om inzichtelijk te kunnen maken wat er in de specifieke kengetallen is opgenomen. Benchmarken met gemeenten die andere uitgangspunten hanteren lukt immers niet. Dat is appels met peren vergelijken. Kies ook een

gemeente met een vergelijkbare samenstelling, denk aan het aantal lichtpunten, omvang van het buitengebied, enzovoort. Verder is het handig dat het werken met kengetallen wordt opgenomen in het beleid. Want het is zonde als verlichting en kengetallen worden gezien als een hobby van een ambtenaar die het erbij doet in een verloren uurtje. Het moet goed zichtbaar zijn voor het bestuur wat licht doet met een omgeving. Laatste gouden tip: "Kengetallen vormen een perfect instrument om voorstellen goed onderbouwd neer te leggen bij het bestuur. Het is een perfect middel om geld los te krijgen."

Verantwoord verlichten

Roger van Ratingen, consultant bij Ziut, gaat in op verantwoord verlichten: hoe je dat aanpakt en hoe kengetallen hiertoe kunnen bijdragen. Want met relatief weinig getallen is al te zien hoe de installatie zich ontwikkelt. Is de omvang van een gemeente met een bepaald percentage gegroeid, dan moet het energieverbruik navenant toenemen. Bij verantwoord verlichten draait het om het verbinden van beleid en uitvoering. Dat gebeurt door consequent een verbetercirkel te doorlopen, ofwel: plan – do - check – act. Beleid maken start bij reflectie. Wat ging – terugkijkend - goed, wat ging minder goed en wat zijn de wensen voor het

gen met andere gemeenten (IGOV), reflecteer en stel indien nodig beleid of uitvoering bij.

Dag van de Openbare Ruimte

Tijdens de Dag van de Openbare Ruimte op 13 oktober houdt het IGOV een landelijke werksessie met kengetallen. Gemeenten die zin hebben om met elkaar te benchmarken, kunnen zich aanmelden. Voorwaarde is wel dat men tijdige gegevens aanlevert. De tools om kengetallen te genereren zijn te downloaden via info@nsvv.nl. Ook de bijbehorende publicatie Kengetallen is via de NSVV verkrijgbaar. Er vindt deze dag een presentatie plaats van de kengetallen voor de gemeenten die ze hebben ingediend. In de voorbereidende sessies dit jaar hebben ruim 50 gemeenten meegedaan en aangegeven mee te gaan doen aan de jaarlijks terugkerende kengetallensessies.

IGOV Kenniscafé bij u in de regio

Het idee van kennisuitwisseling tijdens korte bijeenkomsten in de regio blijkt aan te slaan. Dat heeft het IGOV doen besluiten op de ingeslagen weg verder te gaan en ook in 2011 kenniscafés te houden. Tijdens de Dag van de Openbare Ruimte zal bekend worden gemaakt wanneer en in welke regio ze worden gehouden. Heeft u bepaalde

'Het is een perfect middel om geld los te krijgen'

komende jaar. Communicatie hierover met de mensen die het aangaat, is van wezenlijk belang. Van Ratingen: "Dat kunnen beleidsmensen en de wethouder zijn. Maar evengoed burgers en de kroegbaas. Betrek ze en neem ze mee in je verhaal. Laat op een beeldende en aansprekende manier zien wat je bereikt en gedaan hebt en wat je in de toekomst gaat doen. Dat zorgt voor het broodnodige draagvlak."

Beleid op hoofdlijnen

Van Ratingen waarschuwt voor te ambitieuze en niet-meetbare beleidsdoelstellingen. "Ik heb gemeenten meegemaakt die in hun beleidsplan hebben staan dat ze met leds aan de slag gaan. Zonder daarbij concrete doelen voor ogen te hebben. Maar vervolgens komen de vragen: is het wel veilig, wat vinden de bewoners ervan. Dat is niet handig. Het is veel slimmer om je op hoofdlijnen te richten en die vervolgens meetbaar te maken. Denk bijvoorbeeld aan: we streven als gemeente een gezond leefklimaat na en willen klimaatneutraal zijn in 2015. Op basis daarvan kun je gericht aan de slag met het omlaag brengen van energieverbruik, lichthinder, CO₂-uitstoot, vervangen van lamptypen, enzovoort. Wat de uitvoering betreft, heeft Van Ratingen een aantal praktische tips: pak die uitvoering - waar mogelijk - integraal aan. Het liefst in de hele gemeente, in ieder geval in een groter gebied. Dat zorgt voor brede herkenning. Gebruik bijvoorbeeld wit licht voor woonwijken en geel licht voor doorgaande wegen. Ook belangrijk: zorg dat financiën en beleid aan elkaar gekoppeld zijn. Onvoldoende geld is funest. En wordt er in de gemeente een nieuwe wijk aangelegd, laat de architect dan kiezen uit een van te voren samengesteld arsenaal van lampen die passen binnen het energiebesparingsplaatje.

Tot slot: maak voortgang zichtbaar (en daar helpen die kengetallen bij), maak issues bespreekbaar, deel bevindin-

onderwerpen waar u meer vanaf zou willen weten? Of heeft u een bepaalde werkwijze die u graag met anderen wilt delen? Laat het weten en stuur een mail naar info@igov.nl. Wellicht dat we er een IGOV kenniscafé aan wijden.

www.igov.nl

IGOV Kort

21 september – NSVV minisymposium: Tussen Daglicht en Kunstlicht

Een vijftal specialisten laten hun licht schijnen over allerlei aspecten van licht in gebouwen. Locatie: Landgoed Zonnestraat, Hilversum. Voor meer informatie en aanmelden: www.nsvv.nl.

13 t/m 25 oktober - Lichtfestival in Berlijn

Deze dagen staat Berlijn in het teken van licht. De belangrijkste pleinen, torens en attracties zijn verlicht, van verschillende hotels tot de beroemde boulevard Unter den Linden. De NSVV houdt van 13 t/m 15 oktober een studiereis naar het festival.

17 t/m 20 oktober - LICHT 2010 in Wenen

LICHT 2010 is het 19e gezamenlijke congres van LTG Oostenrijk, Duitsland, Zwitserland en de NSVV (zie website voor het programma). Doel: nieuws en ontwikkelingen op het gebied van lichttechniek uitwisselen en bediscussieren.

Publicaties IGOV

IGOV brengt een reeks publicaties met een 'eigen gezicht' naar buiten. Deze zijn gratis te downloaden via de website.